

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Deliberatio Domini Papae Innocentij super facto imperij de tribus electis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

erga sedem apostolicam impediret, præsertim in illo negotio quod super imperij Romani ordinatione versatur. Nulli ergo &c. nostræ concessionis &c. Si quis autem &c. Datum.

TREVIRENSI ARCHIEPISCOPO.

Epist. 16.

Gravem contra te nobis venerabilis frater noster Colonienfis Archiepiscopus querimoniam destinavit, quod cum ei juramento præstito promisisses te recepturum & habiturum pro Rege quem ipse reciperet & haberet, & ut hoc plenius observares, thesaurum Colonienfis Ecclesiæ pro certa tibi pecunia obligasset, tu hæcenus nec juramentum servasti, nec restituisi thesaurum. Quia verò secundum Apostolum sapientibus sumus & insipientibus debitores, unde nec volumus nec debemus postulantis justitiam denegare, fraternitati tuæ per apostolica scripta præcipiendo mandamus quatenus si res ita se habet, eidem Archiepiscopo taliter satisfacias de præmissis quod ei justa de te non remaneat materia conquerendi. Alioquin & thesaurum illi restituis, & de juramento non observato te nostro conspectui responsurum usque ad initium quadragesimæ præsentis. Quod si facere fortè contempseris, noveris nos venerabili fratri nostro Cameracensi Episcopo dedisse firmiter in mandatis ut sublato contradictionis & appellationis obstaculo te ab officio pontificali suspendat, tuamque nobis non differat contumaciam intimare. Datum.

Cameracensi Episcopo scriptum est super hoc.

MAGVNTINO ARCHIEPISCOPO,
Episcopo Sabinenfi.

Epist. 17.

Carissimus in Christo filius noster Otto, de quo in Regem electo & coronato quid nobis complaceat, tua, sicut credimus, fraternitas non ignorat, gravem nobis querelam contra Landgravium Thuringiæ destinavit, quod cum ei fecisset hominum & fidelitatem jurasset, de manu ejus multis præsentibus regalia recipiens cum vexillo, & ut plenius & firmitus quod juraverat observaret, certam illi dedisset pecuniæ quantitatem & Northusiam contulisset in feudum, ipse tamen & quod juraverat non servavit, & adhuc detinet quæ recepit. Nos autem in hoc fraternitati tuæ cupientes deferre, quam sincera diligimus caritate, cum idem Landgravius neptem tuam habeat in uxorem, fraternitati tuæ per apostolica scripta mandamus quatenus ipsum ex parte tam nostra quam tua moneas attentius & inducas ut si fortè juramenti religionem contra salutem & famam suam transgredi non veretur, saltem restituat quæ recepit. Alioquin, quantumcunque sibi deferre pro tuo velimus honore, quia tamen facti sumus secundum Apostolum sapientibus & insipientibus debitores, unde nec volumus nec debemus postulantis justitiam denegare, ipsum ad alterum prædictorum per excommunicationem in personam & interdictum in terram secundum officij nostri debitum compellemus. Datum &c.

Cameracensi Episcopo scriptum est super hoc.

ILLVSTRI REGI ANGLORVM.

Epist. 18.

Illa te cordis puritate diligimus ut quoties ea nobis de tuis actibus referuntur quæ prudentiam resonant & virtutem, jucundo tibi congratulemur affectu, & si quid fortè de tuis audimus operibus quæ famæ tuæ derogant & honori, mæsto tibi spiritu condoleamus, cupientes ea te semper efficere quæ ad profectum & exaltationem regni sublimitatis accedant, & ab iis penitus abstinere quæ tibi vergunt ad injuriam & jacturam. Sanè quid egeris circa carissimum in Christo filium nostrum Ottonem nepotem tuum tua te conscientia conveniat & accuset, & utinam ita satagas super hoc tuum errorem corrigere ut infamiam aboleas & jacturam. Quia verò, quantumcunque tibi deferre velimus, postulantis justitiam nolumus denegare, cum secundum Apostolum sapientibus sumus & insipientibus debitores, ad gravem prænominati nepotis tui querelam paternum respectum habentes, serenitatem tuam moneamus attentius & exhortamur in Domino, per apostolica scripta mandantes quatenus pecuniam quam inclytæ recordationis Richardus Rex frater tuus ei testamento legavit, ad cujus solutionem juramento diceris obligatus, ipsi solvere non omittas, ut sua saltem illi restituas qui de tuis ei debueras subvenire. Alioquin nos in sua sibi justitia nulla deerimus ratione quò minus secundum officij nostri debitum procedamus. Datum.

Cantuariensi Archiepiscopo scriptum est super hoc.

DELIBERATIO DOMINI PAPÆ
Innocentij super facto imperij de tribus electis.

Epist. 29.

In nomine patris & filij & spiritus sancti. Interest apostolicæ sedis diligenter & prudenter de imperij Romani provisione tractare, cum imperium noscatur ad eam principaliter & finaliter pertinere; principaliter, cum per ipsam & propter ipsam de Græcia sit translatum, per ipsam translationis aëtricem, propter ipsam melius defendendam; finaliter, quoniam Imperator à summo Pontifice finalem sive ultimam manus impositionem promotionis propriè accipit, dum ab eo benedicatur, coronatur, & de imperio investitur. Quod Henricus optimè recognoscens, à bonæ memoriæ Celestino Papa prædecessore nostro, post susceptam ab eo coronam, cum aliquantulum abscessisset, rediens tandem ad se, ab ipso de imperio per pallam auream petiit investiri. Sicut autem nuper tres sunt in Reges electi, puer*, Philippus, & Otto, sic tria sunt circa singulos attendenda, quid liceat, quid deceat, quid expediat. Circa puerum quidem filium Imperatoris Henrici facie prima videtur quod non liceat contra ejus electionem venire, quæ* juramento est Principum roborata. Nam et si juramentum illud videatur violenter extortum, non est tamen ideo non servandum, cum licet juramentum quod Gabaonitis præstiterunt filij Israël fuerit per fraudem subreptum, illud tamen nihilominus decreverint observandum. Præterea et si à principio fuerit sic extortum, postmodum tamen pater ejus intelligens se per-

Vide Roger de Hoveden ad an. 1200. pag. 799. & 801. edit. Francof.

* id est, Fridericus Rex Siciliae.

* Vide gesta Innoc. III. cap. 19. & Godfrid monac. S. Pantaleon. ad ann. 1196. & 1199.

peram processisse, juramentum relaxavit Principibus, & litteras super ipsius electione remisit; qui postmodum puerum ipsum, patre absente, sponte ac concorditer elegerunt, fidelitatem ei penè penitus omnes & quidam hominum exhibentes. Vnde non videtur licere contra licita juramenta venire. Videtur etiam non decere ut cum ipse apostolicæ sedis sit tutela commissus, & sub ejus protectione receptus, per eam privetur imperio per quam in jure suo fuerat confovendus; maximè cum sit scriptum: *Pupillo tu eris adiutor*. Quòd non expediat contra ipsum venire illa præsertim ratione videtur quòd cum idem puer ad annos discretionis perveniens intellexerit per Romanam Ecclesiam imperij se honore privatum, non tantum non exhibebit ei reverentiam consuetam, sed ipsam potius modis quibus poterit impugnabit, & regnum Siciliae retrahet a devotione ipsius, & negabit ei obsequium consuetum. Verum contrarium è contra videtur, quòd liceat videlicet, deceat, & expediat venire contra electionem ipsius. Quòd liceat videtur ex eo quòd juramenta illa fuerunt illicita & electio indiscreta. Elegerunt enim personam non idoneam, nec non solum imperio, sed nec alicui officio congruentem, puerum videlicet vix duorum annorum, & nondum sacri baptismatis unda renatum. Vnde non videntur tam illicita & indiscreta juramenta servanda. Nec obest quod de Gabaonitis obicitur, cum juramentum illud potuerit sine Israëliti populi læsione servari, hæc autem servari nequeant absque gravi jactura, non unius gentis, sed Ecclesiæ damno & dispendio populi Christiani. Nec obstat quod opponitur juramenta illa licita secundum intentionem jurantium extitisse. Intellegebant enim quòd etsi eum tunc in Imperatorem eligerent, non tamen ut tunc imperaret, sed postquam ad legitimam perveniret ætatem. Sed qualiter de ipsius idoneitate poterant judicare? Nonne potuisset esse stultus, vel usque adeo improvidus ut esset indignus minori etiam dignitate? Sed pone illos intellexisse ut tandem imperaret cum esset idoneus ad imperium gubernandum, interim autem pater reipublicæ provideret. Casus postmodum intervenit propter quem non potest nec debet juramentum hujusmodi observari, de quo Principes nullatenus cogitabant, scilicet patris decessus. Vnde cum per procuratorem non possit imperium procurari, nec Imperator debeat fieri temporaliter, nec possit aut velit Ecclesia Imperatore carere, videtur quòd liceat imperio in alio providere. Quòd non deceat ipsum imperare, patet omnibus manifestè. Numquid enim regetur alios qui regimine indiget aliorum? Numquid tueretur populum Christianum qui est alienæ tutelæ commissus? Sed nec obstat quod obicitur ipsum esse tutelæ nostræ commissum, cum non sit nobis commissus ut ei obtineamus imperium, sed regnum Siciliae potius defendamus. Patet enim illud idem ex verbo scripturæ dicentis: *Va terra cujus Rex puer est, & rusus; cujus Principes manè comedunt*. Quòd non expediat ipsum imperium obtinere patet ex eo quòd per hoc regnum Siciliae uniretur imperio,

& ex ipsa unione confunderetur Ecclesia. Nam, ut cetera pericula taceamus, ipse propter dignitatem imperij nolle Ecclesiæ de regno Siciliae fidelitatem & hominum exhibere, sicut noluit pater ejus. Nec valet quod opponitur, quòd non expediat venire contra electionem ipsius ne postmodum molester Ecclesiam, per quam imperium se cognoverit amisisse. Nunquam enim verè dicere poterit quòd Ecclesia imperialem ei abstulit dignitatem, cum potius patruus* ejus non solum imperium, sed & paternam hereditatem invaserit, & maternam possessionem occupare per suos satellites machinetur, ad cujus defensionem Ecclesia Romana non sine multis laboribus & expensis prudenter & potenter intendit. De Philippo videtur similiter quòd non liceat contra ejus electionem venire. Cum enim in electionibus circa electores zelus, dignitas, & numerus attendatur, & de zelo non sit facile judicare, cum ipse à pluribus & dignioribus sit electus, & adhuc plures & digniores Principes sequantur eundem, justè videtur electus. Vnde contra justam & legitimam electionem non videtur licere venire. Quòd non deceat videtur similiter, ne videlicet videremur nostrarum injuriarum ultores si, quia pater & frater ejus fuerunt Ecclesiam persecuti, eum persequi nos vellemus & aliorum culpam in pœnam ejus præter officij nostri debitum immutare; cum potius præcipiatur à Domino: *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persecutibus & calumniantibus vos*. Quòd non expediat, patenter apparet. Cum enim potens sit tam terra quam opibus & personis, non videtur expedire ut contra torrentem brachia dirigamus, tam potenti nos taliter opposcentes, ut eum reddamus nobis & Ecclesiæ inimicum, & ne majorem videremur discordiam suscitare, fieretque novissimus error pejor priore, cum nos potius pacem inquirere & persequi & evangelizare aliis debeamus, quæ fovendo illum posset de facili provenire. Verum contra videtur quòd liceat nos ei opponere. Fuit enim justè ac solemniter per prædecessorem nostrum excommunicationis sententia innodatus; justè, quia B. Petri patrimonium partim per violentiam occuparat, partim damnificarat incendiis & rapinis, & super hoc commonitus semel & iterum per fratres nostros satisfacere non curarat; solemniter, quoniam in celebratione Missarum in Ecclesia beati Petri in festivitate non parva, quod ipse postmodum recognovit cum pro absolutione sua nuntium ad sedem apostolicam destinavit, & cum tandem per delegatos nostros contra formam mandati nostri post electionem suam se fecit absolvi. Vnde patet quòd fuerit excommunicatus electus. Videtur quoque forsan aliquibus quòd nondum sit ab excommunicationis vinculo absolutus, cum quondam Sutrinus Episcopus in absolutione ipsius formam non servaverit sibi datam, cum formata eidem fuerit hæc, ut pro absolutione venerabilis fratris nostri Salernitani Archiepiscopi, quem ante absolutionem ipsius mandabamus ab ergastulo suæ captivitatis absolvi, ei laborem itineris veniendi ad sedem apostolicam relaxaret,

* id est, Philippus.

Vide infra epist. 33.

Vide gesta Innoc. III. c. 22. & infra epist. 62.

relaxaret, & postmodum recepto ab eo publice secundum formam Ecclesie juramento quod super iis pro quibus excommunicatus fuerat mandato nostro pareret, munus ei absolutionis impenderet; sed ipse nondum Archiepiscopo absoluto, & nullo ab eo juramento recepto, non in publico, sed clam, ipsum absolvere de facto solummodo, quia de jure non potuit, est conatus, propter quem ejus excessum, cum ipsum rediens recognoverit, ab episcopatu remotus, in monasterio diem clausit extremum. Præterea cum nos Marquardum & omnes fautores ipsius tam Theutonicos quam Latinos excommunicationis sententia sæpius innodemus, & ipse non solum fautor, sed auctor iniquitatis ejus existat, pater eum excommunicationis sententia subiacere. Præterea cum notorium sit ipsum juramentum fidelitatis puero præstitisse, & nunc regnum Theutonicum & quantum in eo est, imperium occupasse, constat eum perjuri esse reum. Sed obicitur quod si, quemadmodum superius est expressum, juramentum illud illicitum reputemus, quomodo dicimus eum reum esse perjuri & transgressorem præstiti juramenti quod dicitur non servandum? Sed respondetur quod etsi juramentum illud illicitum fuerit, non tamen ab eo temeritate propria resiliere, sed nostram prius debuisse consulere voluntatem, ad exemplum illius juramenti quod filij Israël Gabaonitis præstiterant, quod licet fuerit per fraudem surreptum, non tamen sua temeritate resilierunt ab eo, sed Dominum consulere decreverunt. Præterea cum omne quod contra conscientiam fit ædificet ad gehennam, quia secundum Apostolum omne quod non est ex fide peccatum est, & idem Philippus super hoc negotio taliter se excuset quod regnum aliter nollatenus accepisset nisi nosset quod illud invadere alij disponebant, pater eum credidisse juramentum illud fuisse servandum, & ex eo quod venit taliter contra illud, ejus esse conscientiam vulneratam. Sic ergo videtur quod licite nos excommunicato & perjurato debeamus opponere & ejus conatibus obviare. Quod ei nos opponere deceat manifestè videtur ex eo quod si, prout olim patri filius, sic nunc immediatè succederet frater fratri, videretur imperium ei non electione conferri, sed ex successione deberi, & sic efficeretur hereditarium quod debet esse gratuitum; præsertim cum non solum Federicus substituerit sibi filium, sed Henricus etiam filium sibi voluerit subrogare; & per hoc forsitan in posterum abusus traheretur in usum. Quod autem expediat opponere nos Philippo liquet omnibus manifestè. Cum enim persecutor sit & de genere persecutorum fuerit oriundus, si non opponeremus nos ei, videremur contra nos armate furentem & ei gladium in capita nostra dare. Henricus enim, qui primus imperium de genere hoc accepit, persecutionem gravissimam in Ecclesiam suscitavit, & bonæ memoriæ Paschalem Papam, qui eum coronavit, cum Episcopis Cardinalibus & multis nobilibus Romanorum cepit per violentiam & perfidiam, & tandem tenere præsumpsit donec pro liberatione non sua, sed eorum qui fuerant

Tom. I.

capti secum, quos minabatur mutilare tyrannus, privilegium quodecunque voluit ei fecit. Cumque postmodum idem Paschalis à detentionis suæ vinculis liberatus prædictum privilegium, quod dicendum erat potius * privilegium, revocasset, dictus Henricus præter Cardinalium electionem hæresarchas quosdam danti sibi privilegij occasione creavit, & idolum * contra Ecclesiam Romanam erexit; & extunc schisma usque ad Calixtum tempore longo duravit. Huic de eodem genere successit imperium Fridericus; qui cum Tyburtinos tunc rebelles post coronationem suam promississet ad subjectionem Ecclesie revocare, eos sibi postmodum vendicavit, dicens quod civitatem ipsam velleret in specialem imperij cameram retinere; & sic eos contra Ecclesiam Romanam armavit. Qui etiam cum bonæ memoriæ Alexandri prædecessor noster, tunc Ecclesie Romanæ Cancellarius, ad eum à felicis recordationis Adriano Papa, qui eum coronaverat, destinatus fuisset, lectis litteris in quibus continebatur quod Imperator deberet Ecclesie Romanæ deferre, cum re ipsa ei coronæ beneficium contulisset, dicitur eum furore & iracundia respondiisse: *Nisi essemus in Ecclesia, jam scirent qualiter Theutonicorum enses incidant.* Et protinus eum, infecto negotio pro quo iverat, terram suam jussit exire; & eundem Adrianum moliebatur, sed frustra, cum quibusdam deponere, opponens ei quod esset filius sacerdotis. Ipse idem postmodum contra eundem Alexandrum longo tempore schisma fovit, & quoscunque potuit contra eum conjurare coegit, in juramento opponens quod nullo tempore penitentiam reciperent de hujusmodi juramento; & ipse idem sub eadem forma juravit. Ipse quoque, cum Venetiis terram Cavalca Comitis, quam occupaverat, & alia quadam Ecclesie Romanæ restituere per juramenta Principum promississet, ipsam postmodum fortius occupavit, & bonæ memoriæ Lucio prædecessori nostro accedenti in Lombardiam satis fraudulenter illiit, ipsum & successorem ipsius apud Veronam quasi obsessos tenens. Henricus autem filius & successor ipsius in Ecclesie persecutionem suæ dominationis execravit primitias, cum beati Petri patrimonium violenter ingressus, illud multipliciter devastavit; qui etiam quosdam familiares fratrum nostrorum naso fecit in injuriam Ecclesie mutilari. Ipse occisores bonæ memoriæ Alberti Leodiensis Episcopi, quem ipse coegerat exulare, post interfectionem ipsius in multa familiaritate recepit, & publicè participavit eisdem, & beneficia postmodum majora concessit. Ipse venerabilem fratrem nostrum Auximanum Episcopum, quia confessus est coram eo quod episcopatum per sedem apostolicam obtineret, alapis in præsentia sua cædi fecit, & de barba ejus pilis avulsis, ipsum inhonestè tractari. Conradus Musca in * cerebro venerabilem fratrem nostrum Ostiensem Episcopum cepit, & in vinculis posuit, & inhonestè tractavit de mandato ipsius, sicut idem Conradus publicè testabatur, & sicut melius apparuit ex postfacto, cum non solum non fuerit evictus

V V u u

* Vide Concil. Lateran. ann. 1214.

* id est, Burdunum; de quo vide lib. 3. miscellaneor. nostror. pag. 472.

Vide Radevic. lib. 1. cap. 8. 9. 10.

Vide Albericū ad an. 1192.

* Vide gesta Innoc. III. cap. 9.

aut punitus ab ipso, sed honoribus & possessionibus dilatatus. Ipse postmodum Sicilia regnum adeptus, publicè proponi fecit edictum ut nullus vel clericus vel laicus ad Ecclesiam Romanam accederet, nec ad eam aliquis appellaret. Philippus autem de quo agitur ab Ecclesiæ persecutione incepit, & adhuc in ea persistit. Olim enim patrimonium Ecclesiæ sibi usurpare contendens, Ducem Tusciæ & Campaniæ se scribebat, asserens quòd usque ad portas urbis acceperat potestatem & etiam illa pars urbis quæ Transyberim dicitur ejus erat jurisdictioni concessa. Nunc etiam per Marcualdum, Diupuldum, & fautores eorum nos & Ecclesiam Romanam persequitur, & regnum Sicilia nobis auferre conatur. Si ergo id facit in arido, in viridi quid faceret? Et si adhuc aridus & exanguis, utpote cujus adhuc est messis in herba, nos & Ecclesiam Romanam persequitur, quid faceret si, quod absit, imperium obtineret? Unde videtur non irrationabiliter expedire ut priùs nos ejus violentiæ opponamus quàm amplius invalescat. Quòd autem etiam in Regibus filij pro patribus sint puniti divina pagina protestatur. Nonne propter peccatum Saulis dictum est à Domino per Samuelem: *Srultè egisti, nec custodisti mandata Domini Dei tui quæ præcepit tibi, quòd si non egisses, jam nunc preparasset Dominus regnum tuum super Israël in sempiternum; sed nequaquam regnum tuum ultra conjurget.* Salomoni quoque legitur à Domino esse dictum: *Quia non custodisti pactum meum & præcepta mea quæ mandavi tibi, dirumpens scindam regnum tuum, & dabo illud servo tuo; verumtamen in diebus tuis non faciam propter David patrem tuum, de manu filij tui scindam illud.* De Ieroboam similiter dictum fuit à Domino per Achiam: *Ecco ego inducam mala super domum Ieroboam, & percussam de Ieroboam mingentem ad parietem.* Et ibidem legitur quòd interfecit Baasa Nadab filium Ieroboam, & percussit omnem domum Ieroboam, non dimisit nec unam quidem animam de semine ejus, donec deleteret eam propter peccata Ieroboam quæ peccaverat, & quibus peccare fecerat Israël, & propter delictum quo irritaverat Dominum Deum Israël. De Baasa quoque scribitur dixisse Dominus: *Quia ambulasti in via Ieroboam, & peccare fecisti populum meum Israël, ecco ego demetam posteriora Baasa & posteriora domus ejus.* Ahab etiam dictum invenitur à Domino per Eliam: *Ecco ego inducam super te malum, & demetam posteriora tua, & interficiam de Ahab mingentem ad parietem.* Nam & Dominus dicit: *Ego sum Deus zelotes, vindicans peccata patrum in filios usque in tertiam & quartam progeniem in his qui oderunt me, id est, in his qui circa me paternum odium imitantur.* De Ottone videtur quòd non liceat ipsi favere, quoniam à paucioribus est electus; quòd non deceat, ne videamur, non ob gratiam ejus, sed alterius odium, ipsi favorem apostolicum exhibere; quòd non expediat, quia respectu alterius videtur pars ejus debilis & infirma. Verùm cum tot vel plures ex his ad quos principaliter spectat Imperatoris electio in eum consensisse noscantur quot in alterum consenserunt, cum non minus idoneitas seu dignitas electæ personæ, inmo plus

quàm eligentium numerus sit in talibus attendendus, nec tantum pluralitas quoad numerum, sed salubritas quoad consilium in eligentibus requiratur, & Otto magis sit idoneus ad regendum imperium quàm Philippus, cum Dominus etiam puniat peccata patrum in filios usque in tertiam & quartam progeniem in his qui oderunt eum, id est, in his qui patrum peccata sequuntur, & Philippus progenitorum suorum peccata in Ecclesiæ persecutione sequatur, cum, etsi non debeamus reddere mala pro malis, sed benefacere malefacientibus nobis, non tamen debeamus honorem pro injuria in his qui in solita perseverant malitia compensare aut contra nos armare furentes, cum Dominus, ut confunderet fortia, humilia elegisse legatur, utpote qui David in Regem de postfœtantes accepit, videtur quòd & liceat, deceat, & expediat ipsi favorem apostolicum exhibere. Absit enim ut deseramus homini contra Deum aut timeamus vultum potentis, cum secundum Apostolum non solùm à malo, sed ab omni specie mala nos oporteat abstinere. Scriptum est enim: *Maledictus qui confidit in homine, & qui ponit carnem brachium suum.* Nos igitur ex prædictis causis pro puero non credimus instendum ut ad præsens debeat imperium obtinere. Personam verò Philippi propter impedimenta patentia penitus reprobamus, & obsistendum ei dicimus ne imperium valeat usurpare. De cetero verò agendum per Legatum nostrum apud Principes ut vel conveniant in personam idoneam, vel se judicio aut arbitrio nostro committant. Quòd si neutrum elegerint, cum diù expectaverimus, cum monuerimus eos ad concordiam, cum instruxerimus eos per litteras & nuntium nostrum, & consilium nostrum eis duxerimus exponendum, ne videamur eorum favore discordiam & dicere cum Ezechia, *fit pax & veritas in diebus nostris*, ne si secuti fuerimus à longè ut videamus finem, cum Petro tandem veritatem, quæ Christus est, negare cogamur, cum negotium istud dilationem non capiat, cum Otto & per se devotus existat Ecclesiæ, & ex utraque parte trahat originem ex genere devotorum, ex parte matris de domo Regum Angliæ, ex parte patris de prosapia Ducum Saxoniarum, qui omnes Ecclesiæ fuere devoti, & specialiter Lotharius Imperator proavus ejus, qui bis pro apostolica sedis honore Apuliam est ingressus, & in obsequio Ecclesiæ Romanæ decessit, ei manifestè favendum, & ipsum recipiendum in Regem, & præmissis omnibus quæ pro honorificentia Ecclesiæ Romanæ debent præmitti, ad coronam Imperij evocandum.

COLONIENSI ARCHIEPISCOPO
& suffraganeis ejus, & nobilibus viris Principibus in Coloniensi provincia constitutis.

NEC vos nec alios credimus dubitare quin imperij Romani provilio principaliter & finaliter nos contingat, principaliter quidem, quoniam per Romanam Ecclesiam de Græcia fuit specialiter pro Ecclesiæ defensione translatum; finaliter, quia etsi alibi coronam regni recipiat, ab apostolica tamen sede ultimam manus impositionem & coronam imperij recipit

Epist. 50